

Katarina Lozić Knezović
Andela Sočo
Odsjek za hrvatski jezik i književnost
Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu

Prethodno priopćenje
UDK: 811.163.42'373.21(497.5 Stomorska)
Primljeno: 03. 11. 2011.

TOPONIMIJA MJESTA STOMORSKA NA OTOKU ŠOLTI

Sažetak

U radu se, kao rezultat terenskoga istraživanja intervjuiranjem ispitanika, razmatra i opisuje etimologija toponimije mjesta Stomorska na otoku Šolti, koja do sada nije opisana. Uz deskriptivnu metodu, dobiveni rezultati uspoređeni su s katastarskim podacima te analizirani.

Nude se ukratko osnovne karakteristike govora Stomorske te strukturna i semantička podjela toponima prema nekoliko kriterija kao i ona prema ishodišnim jezicima. Konačno, nudi se popis i etimologija prikupljenih toponima. Opisani su toponimi unutar samoga mjesta te oni okolnih lokaliteta koji mu pripadaju.

Toponimi Stomorske uglavnom su slavenskoga podrijetla (kao npr. Klánac, Konopjica, Kôška), dok je romanskih nešto manje, a razlikujemo one iz predslavenskoga i dalmatoromanskoga razdoblja (kao npr. Bôč, Bîrke, Dešenjã) te mlađe mletačke i talijanske (kao npr. Bîmbino, Điga, Fabrîca). Kako su Hrvati na Šolti od najstarijih vremena bili zemljoradnici i stočari tako su i toponimi u unutrašnjosti uglavnom slavenski, dok su priobalni uglavnom romanski. U posebnu skupinu svrstani su toponimi kombiniranoga slavensko-romanskog podrijetla koji su rezultat jezične simbioze tih dvaju naroda (kao npr. Bârtulov Mûl, Dólac Kôd Bočâte, Kolûdrov Dólac).

Ključne Riječi: *dijalektologija, etimologija, otok Šolta, Stomorska, toponimija*

Uvod¹

Uvala i mjesto *Stomorska* nalazi se na istočnomu dijelu sjeverne obale otoka Šolte, srednjodalmatinskoga otoka smještenoga deset nautičkih milja jugozapadno od Splita, koji je prvi put zabilježio grčki geograf *Scylax* u 5. st. pr. K.² Smatra se najstarijim obalnim naseljem na tom otoku i to od 17. stoljeća.³ Ono je stara ribarska

1 Članak je rezultat terenskoga istraživanja i suradnje pri izradi završnoga rada na Odsjeku za hrvatski jezik i književnost Filozofskog fakulteta u Splitu. Pri obradi toponima upotrijebljeni su prikupljeni podatci dobiveni intervjuiranjem ispitanika, uz usporedbu s najnovijim bilježenjima katastarskih izmjera.

2 Šimunović, 1964:362, 1990:188.

3 Tada su članovi hvarske obitelji Bučić, koji su bili brodograditelji, i članovi obitelji Novaković iz Tugara, koji su pristigli kao koloni na filipinskim posjedima, doselili u *Stomorsku* (Šimunović, 1964:364).

uvala *Gôrnjega Séla*, podno svetišta *Góspe o Stomorÿje* ili *Góspe o Bòri*. Do sada je toponimija otoka kao cjeline bila u nekoj mjeri popisana⁴, međutim, etimologijom otoka u potpunosti ranije se u znanosti nitko nije pozabavio.⁵ Tomu istraživanju pristupilo se u okviru znanstvenog projekta⁶ pri čemu je do sada prikupljena cjelovita građa i obrađena etimologija šoltanske obale i njezinih otočića (Marasović-Alujević; Lozić Knezović, 2011). Ovaj članak nastavak je tih istraživanja. Cjelovita analiza toponimije *Stomòrske*, kao i čitavog otoka Šolte, pružit će vrijedan izvor podataka o jezičnim, povijesnim i kulturnim mijenama na tom prostoru.

Govor Stomòrske

Govore šoltanskih mjesta detaljno je opisao Hraste, dok je govor mjesta Grohote obrađen kao dijalektološki punkt za Hrvatsko-srpski dijalektološki atlas.⁷ Ovdje se donose osnovne osobitosti govora *Stomòrske*.

Govor *Stomòrske* pripada južnočakavskom dijalektu. Prisutna je zamjenica *ča* u govoru što je, prema Mogušu (1977:20), osnovna oznaka za čakavsko narječje. Ona sudjeluje u tvorbi upitne i odnosne zamjenice za živo, npr. *čigòv*, *čigòva*, *čigòvo*. Samoglasnički sustav čini pet samoglasnika, dugih i kratkih /ī/, /ē/, /ā/, /ō/, /ū/; /i/, /e/, /a/, /o/, /u/. Slogotvoran je i fonem *r*, a ostvaruje se i kao dug i kao kratak, kao npr. *crno*, *cñni*.

Ikavski refleks *jata* provodi se dosljedno, s pokojom iznimkom, kao npr. *òseka*, *prÿsest*, *sèst*, *sèdi*, uobičajenom i u drugim čakavskim ikavskim govorima. Prednji nazal *ɛ u većini primjera daje *e* kao npr. *pèt*, *počét*, *tèpal*, dok se u nekima ostvaruje kao *a*, kao npr. *jazik*. Stražnji nazal *ɔ dosljedno daje *u* kao npr. *rúka*, *súnce*, *osùdit*. Samoglasnik *a* (u skupini *ra > re*) u nekim riječima prelazi u *e* kao npr. *rébac* 'vrabac', *rést* 'rasti', *krèst* 'krasti', *grèb* 'grob'.

Dočetno *-l* vokalizira se i potom kontrahira kao npr. *bī* 'bio', *dā* 'dao', *pī* 'pio', *vīdī* 'vidio', u nekim primjerima čuva svoje mjesto kao npr. *stól*, *ândel*, *mīsal*, *dól*, dok se u nekim primjerima u sredini riječi vokalizira kao npr. *dôca* (G jd. od *dòlac*). Dolazi do depalatalizacije *l* u *j* kao npr. *pòsteja*, *kjūč*, *pòje*. Javlja se protetsko *j* kao npr. *jūsta*, *jīst*. Reducira se prvi suglasnik u suglasničkim skupinama kao npr. *dī*, *čēla*,

4 O tome vidi kod Šimunović, Skok, Rubić, Elezović, a o stratigrafiji šoltanskih toponima u Čače, S. (1976) O stratigrafiji prapovijesnih toponima i njihova odnosa prema arheološkoj građi na istočnojadranskoj obali, IX. kongres arheologa Jugoslavije, XII: 133–147.

5 Mada su više o tom pitanju pisali Šimunović, Rubić, Skok i Elezović, otok Šolta spada među nepopisana ili slabo popisana područja (Skračić, 2011: 27).

6 Članak je rezultat rada u okviru projekta „Romanizmi u onomastici grada Splita“, br. 244–2440820–0807 voditeljice prof. dr. sc. Marine Marasović-Alujević (program „Studia Mediterranea“ br. 2440820 voditelj prof. dr. sc. Joško Božanić), odobrenoga od Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske.

7 Hraste, M. (1948) Osobine govora otoka Šolte, Čiova, Drvenika i susjedne obale, *Rad JAZU*, 272: 123–156; Šimunović, P. *Grohote*, upitnik za Srpskohrvatski dijalektološki atlas, pohranjen u Zavodu za jezik u Zagrebu.

tica. Reducira se i fonem *v* u suglasničkim skupinama kao npr. *sřbit*, *srřb*. Javljaju se i disimilacije kao npr. *blagosovit*, *bogřstvo*. Fonem *h* ponekad se čuva kao npr. *vřh*, *mřha* međutim, uglavnom se nije sačuvao kao npr. *řjada*, *ladovřna*, dok je u nekim slučajevima zamijenjen s *k* kao npr. *krřstřv* ‘hrskav’ te s *v* kao npr. *sřv*, *glřv*.

U govoru su prisutni fonološki adrijatizmi. Tako dočeto *-m* prelazi u *-n* kao npr. *glavřn*, *mřln*. Suglasnik *č* pred zatvornicima prelazi u *š* kao npr. *mřška*, *křška* ‘kvočka’. Na mjestu suglasnika *l* ostvaruje se *j* kao npr. *jřbřv*, *přje*.

Praslavensko **dj* dalo je uglavnom *j* kao npr. *mřja* ‘međa’, *slřjř* ‘slade’, što se većinom čuva kod starijih govornika. Kao refleks skupina **stj*, **skj* u govoru je prisutna suglasnička skupina **šč*’ kao npr. *ščřp* ‘štap’, *břščřna* ‘baština’, *godřšće* ‘godina’. Praslavensko **zgj*, odnosno **zdj* u nekim slučajevima dalo je *žj* kao npr. *mřžjani* ‘moždani’, *žvřžje* ‘zviždi’, *dažjje* ‘daždi’. Skupina *-jt-*, u prezentu ima rezultat *-jd-* kao npr. *dřjden* ‘dođem’, *nřjden* ‘nađem’. Praslavenska skupina *čřv* čuva se u nekim slučajevima kao npr. *čřv*, *čřvo*. Prisutno je i djelovanje rotacizma u primjerima kao npr. *mřre* ‘može’.

Miješanje štokavskog i čakavskog stanovništva tijekom povijesti, u *Gřrnjemu Sřlu* pa tako i u *Stomřskoj* dovelo je do stvaranja tzv. kanovačkog naglaska, čime *Stomřska*, prema Mogašu (1977:53), ima noviji naglasni sustav. On se očituje u prijelazu kratkosilaznog naglaska s posljednjega sloga na prethodni koji postaje dugouzlazni (Šimunović, 1990:191, 1964:367), kao npr. *sřlo*, *křza*, *čřvik*, *dřbro*. U govoru i u toponimiji prisutan je peteronaglasni sustav *˘, ˘, ˘, ˘, ˘*, kao i prednaglasna i zanaglasna duljina.

Toponim Stomřska

Ime uvale i mjesta *Stomřska* označuje lokalitet podno starokrřćanske crkve nastale na mjestu rimskoga gospodarstva (Šimunović, 1985:159), a u sebi sadrži uz ime Djevice Marije⁸ i refleks starodalmatskoga pridjeva *sanctus* (od vulgarnolatinskoga pridjeva) u slavenskom, odnosno hrvatskomu obliku *sto-*, s karakterističnom zamjenom romanskoga nenaglašenoga *ř* fonemom *o* (< *sancta Maria*)⁹. Putanec (1963:144, 167), pored *Stomřska*, kao prvotan oblik imena mjesta navodi *Stomorija* i kaže da je u tom obliku najbolje sačuvan romanski oblik drugoga dijela imena *Marřa* > *Morřja* ta ga svrstava među najstariji balkanski krřćanski sanktoremski sloj koji ne prelazi 10. stoljeće (1963:148–149). U 13. i 14. stoljeću spominje se na Šolti „*Monasterium sanctae Mariae de Solta*“ (Codex diplomaticus, XIII)¹⁰ koji je pripadao

8 Neki od ispitanika, prema pučkoj etimologiji, tumače ime mjesta prema velikom broju nastradalih od kuge u prošlosti kada ih je bolest više od *sto* umorila.

9 O tome više u Marasović-Alujević, Lozić Knezović, u tisku b

10 Tijekom 10. i 11. stoljeća splitska općina poklonila je benediktincima posjede na Šolti, koji su tu sagradili četiri samostana, od kojih je vjerojatno najznačajniji ovaj u Stomorini (Šimunović, 1964:364). O ovom samostanu opširnije u Kalebić, Č. (1927) *Jedna do sada neosvijetljena Benediktinska opatija sct. Mariae de*

benediktincima. Na peljaru iz 1822. godine kao i na karti austrijskoga Katastra iz 1830. godine, koji se čuva u Državnom arhivu u Splitu, toponim je zabilježen kao *Porto Stomosca*, a na karti iz 1869. godine kao *B Stomorska* (Marasović-Alujević; Lozić Knezović, 2011:416). Etnici su *Stomôrcanin* i *Stomôrcanka*, a kmetik *stomôrski*.

Strukturna podjela toponima

Svi prikupljeni toponimi mogu se podijeliti prema nekoliko kriterija. Najbrojniji su oni toponimi koji su imenovani prema osobitosti terena i zemljopisnim terminima kao npr. *Břke, Dólac kôd Bočâte, Bočić, Dubôka (Văla), Găj, Gnjăla, Kăvčina, Oblîk, Piščëna, Varîca, Vëli Dólac, Vrvôtine, Vrûjak, Žălo*. Česti su i oni antroponimnoga postanja kao npr. *Bărtulov Mûl, (Nă) Bêtino, Bîmbino, Dragobrăca, (Nă) Făbino, Fântov Mûl, Glavîca nă Pădovo, (Nă) Grgăšino, (Nă) Mărkovo, (Nă) Pëtrovo, Pûčetov Mûl, Podrûica Văla*. Međutim, rijetki su toponimi fitonimskoga podrijetla – *Konopjica* i *İspo Sëdăn Bôri*, kao i zootoponimi – *Kôška*. Brojni su i takozvani kulturni toponimi koji govore o ljudskoj djelatnosti kao npr. *Dešenjă, Dešenjski Răt, Dîga, (Pöd/Nă) Japjënicu, Jëža, Kažëla, Lantërna, Păsika, Rîva, Štradûn, Ūgjenica*. Također primjećujemo toponime koji govore o povijesnim prilikama i događanjima kao npr. *Brăski Dólac, Fabrîca, Pëlegrin, Stomôrska, Străža*.

Kod dvočlanih toponima valja napomenuti da je prvi dio sintagme u funkciji poblizjeg opisa imenovanoga toponima kao npr. *Dešenjski Răt, Kolûdrov Dólac, Oblîski Dólac, Pëlegrin Blîtvîčino, Plîtka Pûnta, Rădetin Dólac, Stări Dólac, Vlăška Bănda*.

Prijedlozi *pöd, prîd, İspo İz, ză, ũ* koriste se u formiranju toponima kao prva sastavnica i pripadaju vrlo starom tipu koji se odnosi na male lokalitete (Šimunović, 2005:28).

Karakteristično je da ispitanici u govoru pred gotovo svim toponimima koji označuju *ögrade*, odn. zemljišta koriste prijedlog *na*, što je ostatak starijega stanja i odnosi se na položaj terena, a ne na njegov sadržaj.

Semantička podjela toponima

Nazivlje za prirodne vrste terena na području *Stomôrske* razlikuje se s obzirom na to imenuje li se priobalni ili kopneni teren. Takvi su:

bôk (bôka) – uvalica manja, tj. plića od *văle*. Također se upotrebljava kao apelativ pri označavanju dijela ljudskoga tijela, kao i u deminutivnom obliku *bočić*.

pûnta (pûntë) – dio kopna isturen u more – rt. Upotrebljava se kao apelativ i tada označuje šiljasti vrh bilo čega, a u deminutivnom obliku glasi *puntîn*.

---

insula Soltae u gornjem selu na otoku Šolti, Split. Više o arheološkim istraživanjima otoka u Bulić, F. (1898) *Bullettino XXI*, Bulić, F. (1920) *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku*, 42, 43, Vrsalović, D. (1963) Četverogodišnji rad Instituta za nacionalnu arheologiju i Muzeja hrvatskih arheoloških spomenika u Splitu, *Starohrvatska prosvjeta*, 3, 8–9: 261 – 279 (o Šolti 276 – 277), Fisković, I. (1982) O ranokršćanskoj arhitekturi na otocima Braču i Šolti, *Arheološki radovi i rasprave JAZU*, 8–9: 156–216 + table.

rât (*râta*) – dio kopna isturen u more – punta. Također se upotrebljava kao apelativ i tada označuje šiljasti vrh bilo čega;

vâla (*vâlê*) – manji morski zaljev, mjesto na kojemu je more uvučeno u kopno – uvala;

břka (*břkê*) – ne upotrebljava se kao apelativ i ispitanicima je nepoznat;

dólac (*dóca*) – teren nižega nivoa u odnosu na susjedne; krška ponikva;

gâj (*gâja*) – omanja šuma. U upotrebi je i kao apelativ, ali stilski obilježena značenja;

glavîca (*glavîcê*) – uzvisina, odnosno teren uzdignut u odnosu na susjedne niže i ravne;

gnjîla (*gnjîlê*) – zemljište gdje ima ilovače;

jěža (*jěžê*) – ne upotrebljava se kao apelativ i ispitanicima je nepoznat;

klánac (*klánca*) – uzak, strm, dubok i dug usjek među brjegovima. Kao apelativ dio je aktivnoga leksika;

křta (*křtê*) – zemljište s osobinama krškoga terena s mnogo kamena. U govoru se semantički izjednačuje s pridjevom *škrt*.

ògrada (*ògradê*) – ograđeno poljoprivredno zemljište. U upotrebi je u aktivnomu leksiku, a tada označuje i ono čime je neko zemljište ograđeno.

Toponimi ovoga tipa, koji odražavaju karakter imenovanoga objekta, čine najstariji toponimijski sloj na našim prostorima.

Podjela toponima prema podrijetlu

Kao i na cijelomu otoku Šolti, u *Stomòrskoj* je najviše toponima slavenskoga podrijetla, mada je romanski utjecaj u prošlosti bio značajan. Slavenski su: *Bočć*, *Brâski Dólac*, *Dragobrâca*, *Dubòka* (*Vâla*), (*Nâ*) *Fâbino*, *Gâj*, *Gnjîla*, (*Nâ*) *Grgâšino*, *Āspo Sêdân Bòri*, *Jěža*, *Klánac*, *Konopjica*, *Kòška*, *Krivi Pût*, *Kržiice*, *Křta*, *Mâli Bòk*, *Nâ Gřlicu*, (*Nâ*) *Mârkovo*, *Oblîk*, *Oblîski Dólac*, *Pâsika*, (*Nâ*) *Pètrovo*, *Piščèna*, *Pòd/Nâ Japjènicu*, *Prîd Strâni*, *Stâri Dólac*, *Stinîška*, *Strâža*, *Ūgjenica*, *Vânjadòca*, *Vèli Bòk*, *Vèli Dólac*, *Vrûjak*, *Vrvòtine*, *Zâdùšna*. Pored njih, zastupljeni su toponimi romanskoga podrijetla. Kako su zemljoradnja i pastirstvo od najstarijih vremena bili rezervirani za hrvatsko stanovništvo (Skok, 1950:64), tako su i toponimi u unutrašnjosti uglavnom slavenski, dok su priobalni uglavnom romanski.

Uvažavajući Skokovu podjelu na tri romanska sloja u toponimiji na našim prostorima¹¹, toponimi u ovom radu podijeljeni su na one iz predslavenskoga i dalmatoromanskoga razdoblja, odnosno podrijetla koji su rijetki i pripadaju najstarijemu sloju i na toponime mletačkoga, odnosno talijanskoga podrijetla, koji su

11 Skok ih dijeli ovako: a) od 7. do 9. stoljeća je 1. faza stvaranja dalmatskog jezika iz balkanskoga latinizata; b) od 9. do 13. stoljeća je izrazita faza dalmatskog jezika i c) od 13. stoljeća s prisutnim mletačkim jezičnim utjecajem (Šimunović, 2005:19).

mlađega postanja. Predslavenski i dalmatoromanski su: *Bôč, Břke, Dešenjã, Kãvčìna, Manaštrìnovo, Pëlegrin, Pëlegrin Blìtvičino, Varìca, Žálo*. Mletački i talijanski su: *Bìmbino, Đìga, Fabrìca, Fântov Mül, Kažëla, Lantërna, (Û) Livèla, Rìva, Štradün*.

Kao posebna skupina izdvojen je manji broj prikupljenih toponima koji su kombiniranoga podrijetla i koji u sebi sadrže slavenski i romanski element. To su: *Bãrtulov Mül, Dešënjski Rât, Dólac kòd Bočãte, Plítka Pûnta, Podrùica Vála, Pùčetov Mül, Rãdetin Dólac, Vlãška Bãnda*, a rezultat su stoljetnih međujezičnih dodira na ovim prostorima. Izvan navedenih kategorija jedino je toponim *Kolüdrov Dólac* koji ima podrijetlo u bizantskoj terminologiji.

Struktura tvorbe toponima

Prema strukturi tvorbe, toponime *Stomôrske* možemo podijeliti ovako:

jednočlani jednostavni: *Bôč, Břke, Gãj, Dragobrãca, Đìga, Fabrìca, Jëža, Kažëla, Klánac, Lantërna, Livèla, Oblìk, Pëlegrin, Rìva, Strãža, Štradün, Žálo*;

jednočlani izvedeni: *Bočíc, Kãvčìna, Konopjica, Krížice, Pàsika, Piščëna, Ûgjenica, Varìca, Vrùjak, Vrvòtine*;

jednočlani pridjevni: *Bëtino, Bìmbino, Dubòka, Fãbino, Gnjìla, Grgãšino, Krta, Manaštrìnovo, Mãrkovo, Pëtrovo, Stiniška*;

jednočlani prefiksalni: *Dešenjã, Postrãža, Zãdùšna*;

toponomastičke sraslice: *Vãnjadoca*;

dvočlani s pridjevom: *Bãrtulov Mül, Brãski Dólac, Dešënjski Rât, Fântov Mül, Kolüdrov Dólac, Krvi Püt, Mãli Bòk, Oblìški Dólac, Pëlegrin Blìtvičino, Plítka Pûnta, Podrùica Vála, Pùčetov Mül, Rãdetin Dólac, Stãri Dólac, Stivãnski Mül, Vèli Bòk, Vèli Dólac, Vlãška Bãnda*;

dvočlani s prijedlogom: *Nã Gřlicu, Pòd/Nã Japjènicu, Pòd Klánac, Prìd Strãni*;

višečlani s prijedlogom: *Dólac kòd Bočãte, Glavica nã Pãdovo, Ìspo Sëdãn Bòri*.

Popis i etimologija toponima

Za svaki toponim u popisu naveden je njegov sadržaj, opis, etimologija te, kada se to smatralo nužnim, izravan prijenos ispitanikova komentara o njemu.

Bãrtulov Mül je ime mula na zapadnoj obali uvale, gotovo u cijelosti srušena. Ostala je samo jedna *kolona*. Toponim je antroponimskoga postanja prema osobnomu imenu (*Bartul*) osobe čiji je posjed bio nad mulom. U drugom dijelu sintagme, radi se o dalmatoromanskom leksičkom ostatku od dalm. < lat. *mōles*, *-is* > kslat. *molum* u značenju *gat*.

(Nã) Bëtino je ime zemljišta pored *Vãnjadoca* i vjerojatno pridjevska izvedenica antroponimskoga postanja od osobnoga hrvatskog ženskog imena *Betika*, izvedenice od *Elizabeta*. Međutim, etimologiju nije moguće sa sigurnošću utvrditi. *Bëtino* nalazimo i na Murteru u otočkom skupu Vrgade.

Bîmbino je ime zemljišta antroponimskoga postanja vjerojatno od hipokorističnog nadimka *Bimbe* ili *Bimbo*, južno izvan mjesta.

Bôč je predio zapadno od mjesta nejasne etimologije. Ime mu je moguće povezati s dijelom ljudskoga tijela i njegovim deminutivnim oblikom – *bočak* s redukcijom dočetnoga sloga. Međutim, s obzirom na konfiguraciju terena, mišljenja smo da bi se toponim eventualno mogao povezati s imenom jednoga od četiri stara šoltanska benediktinska samostana¹² koji se nalazio u, ili točnije zapadno od mjesta *Gròhote*, a zvao se *Bôta* (kojega Šimunović (1964:364) izvodi iz lat. *abbatia*, *abbas* < grč. *abbâ(s)* < aram. *abbâ*), odnosno s nazivom za redovnika s prijelazom *s* > *š* > *č* (kao i kod *grski* > *grški* > *grčki*). Samostan je imao posjede na tom području što potvrđuju i obližnji toponimi *Zà Bôtu*, *Bräski Dólac* i *Manaštrínovo*.

Bočić se nalazi na zapadnomu dijelu uvale. Apelativ *bočić* označuje blagu zakrivljenost obale, sasvim plitku dragu. Metaforično ime, prema prasl. **bok* u značenju ‘kriviti, savijati’, vrlo je česta metafora na jadranskim otocima pa je i na Šolti tako imenovano više obalnih toponima.

Bräski Dólac je ime udoline, odnosno zemljišta jugozapadno od *Stomòrske*. Dvočlani je toponim izveden redukcijom suglasničke skupine od posvojnoga pridjeva *bratski* i deminutiva apelativa *dolac* koji je odraz reljefa i u toponimiji se, prema Šimunoviću (2005:235), obično odnosi na okruglu kršku ponikvu. Ime ukazuje na nekadašnje vlasništvo zemljišta – to je bio crkveni posjed kojim je upravljala bratovština koja je i danas živa na ovom otoku. *Bräski Dôr* (< *Brätski Dvôr*) nalazimo na Vrgadi.

Břrke je strmina na južnom izlazu iz mjesta. Ime je dobila prema osobini terena nominalizacijom pridjeva kao atributa (**Brkate (Ograde)* > *Brke*) i ozvučenjem bezvučnoga suglasnika u intervokalnomo položaju. Radi se o dalmatoromanskom leksičkom ostatku od dalm. *verticata* u značenju ‘ustrmita’ (Šimunović, 1985:177), odnosno od dalm. *bricco* u značenju ‘strmina’ (Šimunović, 1985:180), a dokaz je rane hrvatske prisutnosti na ovom otoku. Na otoku Braču nalazimo ime uzvisine *Brkàta* (*Barkàta*), koje također potječe od pridjeva *verticata* (Skok, 1950:175).

Dešenjã je uvala na zapadnomu izlazu iz mjesta, čije ime bi se moglo dovesti u vezu s latinskim glagolom *designare* sa značenjem ‘postaviti znakove kako bi se odredile granice posjeda’. Na to upućuje nominativni oblik toponima, njegov naglasak, kao i činjenica da se uvala nalazi na području zida (još uvijek vidljivoga) koji je obilježavao granice crkvenoga posjeda, odnosno dijelio gròjski i stomòrski teritorij. Zbog tih razloga skloniji smo mogućnosti povezivanja toponima s navedenim latinskim glagolom, nego s antroponimom *Desa*, *Deša*, *Desen*, *Dešen* ili *Desoje* (nema uobičajene posvojnosti na *-ov(a)/-in(a)* (Marasović-Alujević; Lozić Knezović, 2011:403).

12 o tomu više u Šimunović, P. (1964) Izvještaj o onomastičkom istraživanju otoka Šolte, *Ljetopis JAZU*, 71: 364 te Fisković, I. (1982) O ranokršćanskoj arhitekturi na otocima Braču i Šolti, *Arheološki radovi i rasprave JAZU*, 8–9: 166.

Dešenjski Rât je ime rta između uvala *Dešenjã* i *Podrùica Vãla*. Ime je dobio po „pripadnosti“ uvali.

Dólac kòd Bočãte je ime dolca, tročlana sintagma nastala konverzijom apelativa uz prijedlog kao preciznu oznaku lokacije, na samom južnom izlazu iz mjesta, iznad *Žãla* uz brijeg. Tu je prirodni izvor vode gdje se u stara vremena odlazilo „ražentãvat ròbu“. Danas je na tom mjestu postavljen, kao oznaka starine, natpis na ploči od mesinga.

Dragobrãća je ime obalnoga predjela antroponimskoga postanja, vjerojatno prema staromu hrvatskom muškome imenu *Dragobrat* (Marasović-Alujević; Lozić Knezović, 2011:431). Međutim, ime bi se moglo povezati i s redovničkim posjedima koji su se nalazili na tom području. Na karti iz 1830. godine istoimeni toponim zabilježen je iznad uvale *Dugoraška*, na zapadu ovoga otoka.

Dubòka (Vãla) je uvala pored koje su dvije *japjènice*, istočno od mjesta, a jedna istoga imena nalazi se i sasvim zapadno uz obalu Šolte. Ime je dobila prema osobini, od oblika pridjeva *dubok*, toponomastičkoga apelativa čestoga na jadranskim otocima kao što su Ugljan, Pag, Brač, Hvar, Mljet, Lastovo, Šipan (Marasović-Alujević; Lozić Knezović, 2011:404).

Điga je zaštitni nasip pored mjesne plaže, odnosno lukobran. Mletački je to leksički ostatak od apelativa *giga*. Ona na koju se ovaj toponim odnosi, nova je *điga*. Ostatci stare *đige* (mada samo jedna kolona) vidljivi su još uvijek, odnosno vidljivo je da je nova „naslonjena“ na staru.

(Nã) Fãbino je ime zemljišta koje se nalazi u mjestu, na zapadnoj obali uvale, u brijegu nad *istezalištem* za brodove, antroponimnoga postanja od osobnoga imena vlasnika zemljišta *Fabe* < *Fabijan*.

Fabrìca je ime uvale na istočnomu dijelu sjeverne obale otoka, zapadno od *Podrùica Vãle*. Elezović (2005/°06:10) toponim navodi u množinskom obliku *Fabrìce*. Prema mišljenju Marasović-Alujević i Lozić Knezović (2011:405) ime je motivirano apelativom *fabricerija* u značenju ‘uprava crkvenog imanja’, odnosno *fabricijer* u značenju ‘tutor nad crkvenim imanjem’. Na to upućuje i sam položaj uvale, podno brjegovitoga predjela *Manastronovo* na kojemu se nalazio samostan.

Fãntov Mùl je mulo na zapadnoj obali uvale. Toponim je antroponimskoga postanja prema osobnomu nadimku *Fanat*, a *Fantovi* su i svi članovi obitelji Novaković iz *Stomòrske* pa mu otud ime. U drugom dijelu sintagme, radi se o dalmatoromanskom leksičkom ostatku od dalm. < lat. *mòles*, *-is* > kslat. *molum* u značenju ‘gat’.

Gãj (Nã Gãj), (Pòd Gãj) je ime brijega istočno nad *Stomòrskom*, odnosno njegova zapadna padina, nastao konverzijom od apelativa *gaj*, koji je u toponimiji vrlo čest i uglavnom se odnosi na mladu uzgojnu zajedničku šumu. Međutim „glãvni Gãji“ su na predjelu od *Manãstrìnova* zapadno nad *Stomòrskom*, u smjeru *Gròhota*; zapadno od *Vèloga Dóca*.

Gnjila je ime predjela poviše *Kolüdrova Dóca* jugozapadno od *Stomôrske* kao i predio istočno od uvale *Måla Krüšica*. Toponim spada u nazive koji se odnose na sastav tla, odnosno vrstu zemlje ‘gnjila’ (*glina*) i česti su na jadranskim otocima (vidi Marasović-Alujević; Lozić Knezović, 2011:432).

(Nà) Grgäšino je ime predjela koji se nalazi nad uvalom *Dubòka*, istočnije od *Vånjadoca*. To je krnja dvočlana sintagma, antroponimnoga postanja, prema hipokoristiku od osobnoga imena vlasnika *Grgur* > *Grgo*, za kojega ispitanici, prema predaji, kažu da je umro pred više od 100 godina. Na novim katastarskim mapama i u najnovijim zemljišnim knjigama na dijelu predjela *Grgäšino* stoji toponim *Perkovica* koji je ispitanicima sasvim nepoznat.

Glavica nà Pádovo je ime zemljišta od *Križica* prema *Görnjemu Sélu*. Uvijek, pa tako i ovdje, kao toponim, konverzijom apelativ *glavica* označuje uzvišeno mjesto, uz antroponim prema nadimku vlasnika.

İspo Sëdån Bõri je predio na zapadnomu izlazu iz uvale, nakon *Zādüşne*. Ime je dobio po borovima koji se tamo nalaze. Ispitanici kažu da se radi o novijemu toponimu, nastalu unazad 50–60 godina, jer na tom području ranije nije ni bilo borovine. Na novije postanje toponima upućuje i prijedlog *İspo* koji bi u tradicijskom govoru glasio *pöd*.

Jëža je zemljište koje se nalazi od *Križica* istočno prema groblju, prije njegovih čempresa, čije ime upućuje na sastav tla. Prema HER-u *ježa* je ‘gredica’, ‘komad obrađene zemlje za uzgajanje povrća ili cvijeća’; ‘lijeha’. U toponomastici, ovaj apelativ dovodi se u vezu s postojanjem stare rimske gospodarske zgrade, prije doseljenja Hrvata, na rubu plodnoga zemljišta (Šimunoviću, 1985:158).

Kävčina je zemljište zapadno od druge kapelice na putu iz *Stomôrske* prema *Görnjemu Sélu*, augmentativnoga oblika. Toponim je dalmatoromanski leksički ostatak od imenice *cauca*, lat. *caucellus* u značenju ‘čša’. Radi se o zemljištu na kojemu se, kao u zdencu, oduvijek uobilju nakupljala voda i gdje bi stanovnici dolazili i piti. Na Olibu nalazimo *Kavčicu* za koju Skok (1950:84) kaže da je nejasne osnove.

Kažëla, Nà Kažëlu je ime garme i terena nad njom na zapadnoj obali uvale. Također je i ime rta u *Nečüjmu*, dok su *Kažële* uzmorski predio u uvali *Stračünska*. Ime su dobili prema kućicama koje su se nalazile na svim spomenutim mjestima. Takozvane *kažële* (< mlet. *caselo* = ‘mala kuća’) kućice su koje su služile za karantenu i dezinfekciju (brodova) u vrijeme kada je Šoltom harala epidemija kuge (vidi Marasović-Alujević i Lozić Knezović, 2011:433). Otočić *Kasëla* nalazi se jugoistočno od otoka Kornat.

Klánac, Pöd Klánac je ime područja jugoistočno od *Stomôrske*, iza *Vånjadoca* nad uvalom *Krüšica* čije značenje (> prasl. *kolъcbъ) ‘dugački tjesnac među brdima odgovara njegovoj geomorfologiji. Toponim *Pöd Klánac* nalazi se pod njim. *Klānàc* nalazimo kao glavnu ulicu na Vrgadi.

Kolüdrov Dólac je ime dolca ispod *Gnjîle*, u smjeru *Krùšice*. To je bivši posjed redovnika od grč. *kalógeros* u značenju ‘redovnik’. I ispitanici po predaji znaju da se na tom području, zvanom *Pòd Gòspu*, nalazio neki samostan te da su „nìki stàri crkvenjáci“ prvotno živjeli u velikoj kući zidanoj od velikih pravilno klesanih kamenih blokova (ruševine koje još uvijek postoje), a da su kasnije sagradili samostan na mjestu današnjega groblja. Prema Šimunovićevu mišljenju (1985:151) radi se o toponimu iz bizantskog ili starijeg vremena. Dvočlana je sintagma od pridjeva na *-ov* i toponima od apelativa. U *Stomòrskoj* je živo i prezime Koludrović, a ta obitelj ima posjede na ovom dolcu. Na Lošinj u nalazimo uvalu *Koludarc*, na Pašmanu polje *Koludrovica* koje se također odnosi na benediktince (Skok, 1950:136).

Konopljica je ime područja zapadno nad mjestom, a radi se o fitotoponimu od naziva za industrijsku biljku (> prasl. **konoplъ*) konoplju (*Cannabis sativa*) koja se vjerojatno uzgajala na tom području. Na Braču nalazimo uvalu *Konopljikov* i *Konopljikova*, u lastovskom akvatoriju uvalu *Konopljica*, na Molatu uvalu i polje *Konopljika* (najbolja zemlja na otoku), a na Murteru bočić *Konopljike*.

Kòška je ime uvale sa *spìlom*, u koju se ponekad može ući i brodom, a nalazi se istočno od *Dubòke*. Možemo pretpostaviti da se radi o zootoponimnoj toponomastičkoj metafori prema izgledu od apelativa *koška* što je u govoru Stomòrčana naziv za *kvočku* (Marasović-Alujević; Lozić Knezović, 2011:407).

Krìvi Püt je ime vrha staroga puta koji vodi od *Krìžica* prema *Stomòrskoj*, a ime je dobio prema svomu izgledu.

Krìžice je ime za *zemlje* uokolo prve kapelice na putu za groblje, gdje se „križaju pùtevi zà Gòrnje Sèlo, gròbje i Stomòrsku“. Na zapadnomu dijelu južne obale otoka dvije uvale i predio nad njima zovu se *Krìžice – Vèla* i *Màla*. Istoimene toponime susrećemo na Molatu, Cresu i Mljetu (vidi Marasović-Alujević i Lozić Knezović, 2011:407–408). Druga kapelica na putu za *Gòrnje Sèlo* je **Mikùličina Kapèlica**, a ime je dobila prema hipokoristiku *Mikùlica* (*Mikulica* < *Mike* < *Nikola*) prema kojemu su i svi članovi njegove obitelji *Mikùličini*.

Krìta je zemljište koje se nalazi zapadno od *Krìžica*, „skròmno, mizerno“, čije se ime odnosi na sastav krškoga tla.

Lantèrna je rt sa svjetionikom na istočnom izlazu iz mjesta. Ime, ostatak iz mletačkoga jezika, dobio je po dijalektalnom nazivu za svjetionik. Istoimeni toponim nalazimo u Šepurinama na Prviću, a to je i drugo ime hridi *Blitvenica*, zapadno od Žirja.

(Ū) Livèla je plodna ravnica zapadno od *Krìžica*, sjeverozapadno od *Vrvòtina*. Ime potječe od talijanskoga glagola *livellare* u značenju ‘izravnati’.

Màli Bòk je ime uvalice imena dobivena prema svomu izgledu, odnosno veličini u odnosu na susjedni *Vèli Bòk*, drugoga imena *Nà Plòču*. Prema Šimunoviću (1985:151) *ploča* je grecizam (< grč. *pláks*) ušao u naš sustav posredno romanskim putem, s vidljivim dalmatoromanskim elementima.

Manaštrínovo je brijeg zapadno nad mjestom čije ime upućuje na postojanje samostana iz predhrvatskoga razdoblja. Niti prema pronađenim starokršćanskim arheološkim ostatcima, niti prema imenu, nije moguće odrediti točno vrijeme nastanka ovoga samostana (Šimunović, 1987:150). Sufiks *-in(ovo)* upućuje na lokalitet razrušene imenovane građevine, kao npr. *mirine*. Sam vrh toga brijega zove se *Glavića*.

Nà Gřlicu je ime bočića koji se nalazi između vrha *Pèlegrina* i *Vèloga Bòka*, imena nejasne motivacije.

(Nà) **Màrkovo** je ime zemljišta južno od mjesta prema *Vèloj Stràži*, antroponimnoga postanja prema njegovu vlasniku *Marku*, dok prijedlog *na* upućuje na njegov točan položaj. Ovakav prijedložni oblik uz posjedovni pridjev vrlo je zastupljen u našoj toponimiji.

(Nà) **Oblík** je šumovito oveće brdo zapadno od mjesta, zapadnije od *Ŭgjenice*. Nalazi se između *Nečújma* i *Stomòrske*. Ime je dobilo prema svojoj oblosti, što je u našoj toponimiji uobičajen način imenovanja takvih uzvišenja. Pored Vrgade nalazi se otočić *Oblík*, koji također upućuje na njegov izgled.

Oblíski Dólac (Pòd Oblík) je ime dolca koji se odnosi na manji jugoistočni dio *Oblíka* i koji pripada *Stomòrskoj*. Prvom sastavnicom njegova imena označena je pripadnost brdu, odnosno rečeno je da je to njegova padina, koja se usjekom spušta prema obali. Zapadni dio brda je *gròjski* (Kašnji Dolac), gdje je velika voda, i spušta se sve do *Piškêre* u *Nečújmu*.

Pàsika je ime zaravni poviše *Dubòke*. Brojni su lokaliteti istoga imena u našoj toponimiji i odnose se na plodna tla koja su nastajala sječom. Neki ispitanici ime točno povezuju s osobinom zemljišta, ali pogrešno smatraju da je ono „pasívno i mršávno“ u značenju ‘neplodno’.

Pèlegrin je rt i predio nad njim istočno od *Stomòrske* do uvale *Piščèna*. Prema Marasović-Alujević i Lozić Knezović (2011:426) trebalo bi arheološki provjeriti postojanje ostataka crkve istoga naslovnika u *Stomòrskoj* zbog postojanja istoimenih toponima na Hvaru i na Velom Otoku gdje se nalaze crkvice sv. Pelegrina. Iste autorice smatraju bi toponim zabilježen na tom rtu na peljaru iz 1822. godine – *P.^{ta} Otgrisa* mogli protumačiti kao **Punta od Križa*.

Pèlegrin Blitvičino, je ime područja s „ògradama“ istočno od mjesta. Radi se o fitotoponimu, latinizmu (lat. *betula*) koji je u naš sustav ušao preko dalmatinskoga jezika, a koji nas upućuje na zemljoradničku orijentaciju starosjedilaca ili na prvenstvenu namjenu tih zemljišta. Otok Blitvicu nalazimo južno od Murvenjaka, a škojić Blitvicu zapadno od Žirja.

(Nà) **Pètrovo** je toponim antroponimskoga postanja od osobnoga imena *Petar*, a odnosi se na zemljište južno od mjesta prema *Vèloj Stràži*, do *Màrkova*. Petar i Marko bili su braća.

Piščena je ime uvale istočno od mjesta imenovana prema pridjevu ‘pješčan’, odnosno prema izgledu terena, s redukcijom *šč > č* te s čakavskim prijelazom *ě > i*. Na karti austrijskoga Katastra iz 1830. godine toponim je zabilježen kao *Piscene*. Istoimeni toponim susrećemo u vodama Čiova kao ime otočića i uvale, a na Hvaru kao ime uvale (vidi Marasović-Alujević i Lozić Knezović, 2011:411 te 412). Rtić *Pisàk* nalazimo na Krapnju.

Plitka Pūnta je ime rta koji sa zapada zatvara uvalu, a koji je dobio ime prema izgledu terena. Na karti austrijskoga Katastra iz 1830. godine toponim je zabilježen kao *Rasteriski plisca punta*. *Rasteriski* se odnosi na *Rat Stiniški* (danas *Stiniška*), a *plisca punta* na *Plitka Punta* (Marasović-Alujević; Lozić Knezović, 2011:426).

Pöd/Nà Japjènicu je ime predjela na kojemu je *japjènica*, koji se nalazi poviše mjesne crkve, čije je ime nastalo konverzijom apelativa (< prasl. *varьno) uz prijedlog koji upućuje na točan smještaj.

Podrūića Vāla je uvala imena antroponimskoga postanja, zapadno od mjesta, nazvana po starosjedilačkom prezimenu *Ruić* uz prijedlog *pod* koji ukazuje na njezin položaj (Marasović- Alujević; Lozić Knezović, 2011:413).

Prīd Strāni je područje na izlazu iz uvale, južno od *Žāla*. Prijedlog *prid* ukazuje na točku imenovanja, odnosno da se područje nalazi s prednje strane brijega u odnosu na stanovište žitelja.

Pūčetov Mūl je mulo na središnjemu dijelu zapadne obale uvale nazvan prema osobnomu nadimku *Pūč* nejasne motivacije. Svi članovi njegove obitelji su *Pūčetovi*.

Rādetin Dólac je ime dolca koje se nalazi na putu od groblja prema mjestu, nejasne motivacije. Ispitanici ne mogu potvrditi njegovo antroponimsko postanje pa smo, s obzirom na konfiguraciju dolca (radi se o terenu gdje se spajaju strane dvaju brjegov), skloni mišljenju da se radi o dalmatoromanskom leksičkom ostatku od apelativa *radiatu* u značenju ‘mjesto gdje se sastaju strane’, dakle ‘dolac’. U tom slučaju radilo bi se o primjeru pleonazma.

Rīva je izgrađena, istočna obala u uvali, mlađega, mletačkog podrijetla.

Stāri Dólac je ime dolca, južno na izlazu iz uvale, koji ukazuje na osobinu.

Stiniška je rt zapadno na izlazu iz mjesta, nad kojom se nalaze *Gāji*, čije ime potječe od apelativa *stijena*, rasterećenjem konsonantske skupine *čk* skupinom *šk*, a oblik krnje dvočlane sintagme u ženskomu rodu dobiven je zbog sročnosti s imenicom *punta* (Marasović-Alujević; Lozić Knezović, 2011:428). Ovaj apelativ poslužio je kao motiv brojnim našim obalnim toponimima.

Stivānski Mūl je mulo na središnjemu dijelu istočne obale uvale, nasuprot *Fāntova Mūla*, odnosno *istezališta*, imena nejasne motivacije jer nema naznaka niti postojanja starohrvatske crkvice posvećene sv. Ivanu niti motiva kulta imena ovoga sveca na tom lokalitetu. Ispitanici smatraju da ime dolazi od prvotno „*ū* suvo s*ī*vanih“ velikih kamenja kojima je mulo izgrađeno.

Stráža, Postráža je ime sjeveroistočne padine *Věle Stráže* prema *Krůšici* i odnosi se na terene koji završavaju na *Vānjadocima*. Radi se o toponomastičkoj metafori s provedenom metatezom likvida što svjedoči o njezinoj starini (< *prasl.* *storža).

Štradūn je ime augmentativnoga oblika za najstariji put koji je danas teško prohodan, a vodio je od mjesta izravno prema istočnomu dijelu groblja. Ovaj talijanizam je kulturni toponim, nastao od talijanskoga apelativa *strada*, augm. *stradone* u značenju ‘velika ulica’.

Ūgjenica je ime terena zapadno od *Krīžica*, a odnosi se na područje na kojemu se proizvodio drveni ugljen.

Vānjadōca je ime skupine dolaca ili terena od *Stomōrske* prema *Krůšici* „đi jě bī stāri pūt pā nā dēsnu bāndu“, prije predjela (*Nā*) *Grgāšino*. Ime su dobili po tomu što se nalaze dalje izvan mjesta, odnosno udaljeniji su u odnosu na mjesto od ostalih. U govoru Stomōrčana *izvanjski* označuje sve ono što je udaljenije pa se tako odlazi *u ribe* „nā izvānje“ što znači ‘na vanjski, udaljeniji, jugozapadni dio otoka’. Prilog *vanj(ski)* čest je u našoj toponimiji. Na Šolti nalazimo *Īzvānjski Gāj*, a na otoku Kaprije u šibenskom arhipelagu uvalu *Vānska*.

Varīca je ime brežuljka koji vodi prema *Břkama*. Ime, deminutivnoga oblika, odnosi se na sastav njegova tla i označuje teren gdje je „prhasta crvenkasta zemlja“ (Šimunović, 2005:244) od lat. *vermis*, a u hrvatskoj tradiciji povezuje se s korom drveta koja daje crvenu boju – *varzilom*, odn. *varsilom*.¹³

Věli Bōk je uvala koja je ime dobila prema izgledu, odnosno veličini (vidi Marasović-Alujević i Lozić Knezović, 2011:420) u odnosu na susjedni *Māli Bōk*. Ta dva boka zajedno nose ime *Nā Plōču*.

Věli Dōlac je uzvorski predio, zapadni dio uvale unutar mjesta (vidi Marasović-Alujević i Lozić Knezović, 2011:437) koji je dobio ime prema udolini, blagom usjeku među brjegovima koji se spušta prema obali.

Vlāška Bānda je dio u samom vrhu uvale, pored *Fāntova Mūla*, čije se ime (> *prasl.* *volkti) odnosi na mjesto za vlačenje mreža. Uobičajen apelativ za takvo mjesto je *vlašnik*. Radi se toponimu kombiniranoga slavensko-romanskoga podrijetla čija je druga sastavnica talijanizam *banda* – *strana*. Radi se dijelu uvale na kojemu su se oduvijek „tangāle“ mreže korom i lišćem „smřčke“ (*smreke*). Danas se na tom mjestu manji brodovi izvlače na obalu radi obnavljanja, a stanovnici nemaju poveznicu s izvornim značenjem i smatraju da je „mōre bī! ĩme dobĭ jēr sē nĭki vlāj tū oženĭ“.

Vrūjak je ime „puntfina“ na *Pělegrinu*. Ime je dobio prema spiljici iz koje nadire voda nakon kiša.

Vrvōtine je ime područja zapadno od *Krīžica* na kojemu ima dosta malih kava iz kojih su se iskapale ploče za krovove kuća. Toponim je slavenskoga podrijetla (>

13 O tome više vidi u Skok, 1971:275–276; 1973:567 te Lorgier, 2011:47–48.

prasl. i stsl. *ryti*) nastao konverzijom apelativa te redukcijom samoglasnika i protezom (*Rivotine > *Rvotine > *Vrvotine*) i označuje izrovano mjesto. Danas je tu odlagalište otpada. Toponim iste motivacije nalazimo u Poljicima – *Rivotine*. Mišljenja smo da bi semantički neopravdano bilo toponim povezati s glagolom *vrjeti*.

Zadušna je uvala na zapadnomu izlazu iz mjesta, na predjelu *Āspo Sēdān Bōri*. Na novijim pomorskim kartama obično je zabilježena kao *Zadušnja*, a ime joj se može povezati s *japjēnicom* koja se nalazi u njoj (vidi Marasović-Alujević i Lozić Knezović, 2011:421). Prema pučkoj etimologiji ime je dobila zbog „zadušenoga“ vojnika pronađenoga u njoj.

Žalo je ime glavnoga mjesnog trga u vrhu uvale koji je danas betoniran, a nekada je, kako mu ime govori, bio plitka, niska obala s oblucima na koju su se „izvučivāli lēvuti i drūgi brōdi“. Radi se o leksičkom ostatku iz dalmatskoga jezika (< dalmat. ← grč. *aigialós*) koji je u naš jezik ušao preko turskoga (*yali*), odnosno arapskoga (*zali*). Danas je službenoga imena Trg pomoraca.

Zaključak

Razmatranjem i opisivanjem toponima *Stomōrske* na otoku Šolti pokazalo se da su oni, kako je bilo i očekivano, slavenskoga (npr. *Oblik*) i romanskoga podrijetla (npr. *Štradūn*). Nemali broj prikupljenih toponima kombiniranoga je podrijetla (npr. *Vlāška Bānda*) što je posljedica romansko-slavenske jezične interakcije. Najbrojniji su oni imenovani prema osobitosti terena i zemljopisnim nazivima (npr. *Varīca*). Pred gotovo svim toponimima ispitanici u govoru koriste prijedlog *na*, što je ostatak starijega stanja i odnosi se na položaj terena, a ne na njegov sadržaj. Među nazivljem za vrste terena malobrojni su oni koji su, kao apelativi, izišli iz aktivnoga leksika (npr. *břka*). Manjem broju toponima nije bilo lako odrediti etimologije. Radi se o ugaslim apelativima koji toponime i čine svojevrsnim jezičnim spomenicima i značenje im je sasvim zaboravljeno. Takav je npr. *Bōč*, mada možemo pretpostaviti da je romanskoga podrijetla. Što se tiče npr. toponima *Pēlegrin*, značenje ovoga talijanskoga apelativa jasno je i poznato, međutim, nije moguće sa sigurnošću utvrditi motivaciju pri imenovanju toga lokaliteta. Prikupljeni toponimi dokazuju postojanje bilingvne simbioze na našim prostorima.

Literatura

Codex... (1908) *Codex diplomaticus Regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae, Diplomatički zbornik kraljevine Hrvatske s Dalmacijom i Slavonijom*, sv. 6, listine godina 1271–1290.

Codex... (1910) *Codex diplomaticus Regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae, Diplomatički zbornik kraljevine Hrvatske s Dalmacijom i Slavonijom*, sv. 8, listine godina 1301–1320.

- Elezović, D. (2005/2006) Zemljopisni nazivi (toponimi) otoka Šolte, *Baščina*, 12/13: 5–23.
- Finka, B., Šojat, A. (1973/1974) Obalna toponimija zadarsko-šibenskoga kopna i šibenskog otočja, *Onomastica Jugoslavica, Glasilo Međukademijskog odbora za onomastiku*, 3–4: 27–64.
- Hraste, M. (1948) Osobine govora otoka Šolte, Čiova, Drvenika i susjedne obale, *Rad JAZU*, 272: 123–156.
- Hrvatski... (2002, 2004) *Hrvatski enciklopedijski rječnik*, Zagreb, Novi Liber.
- Lisac, J. (2009) *Čakavsko narječje*, Zagreb, Golden marketing – Tehnička knjiga.
- Lorger, S. (2011) Kermes, crvac – i još neka crvena bojila, *Anali Zavoda za povijesne znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Dubrovniku*, 49: 27–76.
- Marasović-Alujević, M.; Lozić Knezović, K. (2011) Obalni toponimi otoka Šolte, *Croatian Studies Review*, 7, 1–2: 389–443.
- Marasović-Alujević, M.; Lozić Knezović, K., (u tisku) Frequent Tponyms of the Croatian Adriatic Islands, XXIV. ICOS International Congress of Onomastic Sciences, Barcelona, 2011.
- Putanec, V. (1963) Refleksi starodalmatoromanskog pridjeva sanctus u onomastici obalne Hrvatske, *Slovo*, 13: 137–176.
- Rubić, I. (1927) O imenu otoka Šolte, *Glasnik geografskog društva*, 13: 221–223.
- Skok, P. (1971–1974) *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika, I–IV*, Zagreb, JAZU.
- Skok, P. (1950) *Slavenstvo i romanstvo na jadranskim otocima*, Zagreb, JAZU.
- Skok, P. (1933) *Naša pomorska i ribarska terminologija na Jadranu*, Split, Hrvatska štamparija Gradske štedionice.
- Skračić, V. (2011) Toponomastička početnica: osnovni pojmovi i metoda terenskih istraživanja, Zadar, Sveučilište u Zadru, Centar za jadranska onomastička istraživanja.
- Šimunović, P. (1964) Izvještaj o onomastičkom istraživanju otoka Šolte, *Ljetopis JAZU*, 71: 361–369.
- Šimunović, P. (1972) *Toponimija otoka Brača, Brački zbornik 10*, Supetar, Skupština općine Brač, Savjet za prosvjetu i kulturu Supetar.
- Šimunović, P. (1985) Prvobitna simbioza Romana i Hrvata u svjetlu toponimije, *Rasprave Zavoda za jezik IFF*, 10–11: 147–200.
- Šimunović, P. (1986) *Istočnojadranska toponimija*, Sveučilišna naklada knj. 10, Split, Logos.
- Šimunović, P. (1987) Pristup jezičnoj i onomastičkoj problematici otoka Šolte, *Rasprave Zavoda za jezik*, 13: 147–161.
- Šimunović, P. (1990) Otok Šolta u ogledalu govora i svojih imena. U: Miro A. Mihovilović i sur. (ur.), *Otok Šolta. Monografija*, Zagreb, Vlastita naklada, str. 188–195.

Šimunović, P. (2005) *Toponimija hrvatskoga jadranskog prostora*, Zagreb, Golden Marketing.

Vinja, V. (1998) *Jadranske etimologije: Jadranske dopune Skokovu etimologijskom rječniku*, I. A–H, Zagreb, HAZU, Školska knjiga.

Vinja, V. (2002) *Jadranske etimologije: Jadranske dopune Skokovu etimologijskom rječniku*, II. I–Pa, Zagreb, HAZU, Školska knjiga.

Vinja, V. (2004) *Jadranske etimologije: Jadranske dopune Skokovu etimologijskom rječniku*, III. Pe–Ž, Zagreb, HAZU, Školska knjiga.

Katarina Lozić Knezović

Anđela Sočo

TOPONIMY OF STOMORSKA ON THE ISLAND OF ŠOLTA

Summary

This paper presents the results of the field research conducted on the island of Šolta. It offers the etymology survey of the toponymy of Stomorska, never argued, nor thoroughly described before. The obtained results have been compared to the cadastral data and analyzed, using the descriptive method.

The paper presents the brief overview of the basic features of Stomorska speech in conformity with several criteria, including the underlying languages criterion, along with the structural and semantic classification of toponyms. The paper offers inventory and etymology of the collected toponyms, including the toponyms in Stomorska and the surrounding area.

The toponyms of Stomorska (like Klanac, Konopjica, Koška) are mostly of Slavic origin. The Roman toponyms are lower in number. The paper distinguishes here the toponyms dated in pre-Slavic and Dalmatian-Romance period (like Boč, Brke, Dešenja), and more recent Venetian and Italian ones (such as Bimbino, Điga, Fabrica). Given the fact that the Croats on Šolta have been farmers and stockbreeders since ancient times, the toponyms in hinterland are mostly of Slavic origin, while the toponyms on the coast are mostly of Roman origin. The toponyms of the combined Slavic-Romance origin, being the result of linguistic symbiosis of the two demos (like Bartulov Mul, Dolac Kod Bočate, Koludrov Dolac) are listed in the separate group.

Key words: dialectology, etymology, island of Šolta, Stomorska, toponymy